

การนำเสนอผลงาน Best Practice Service Plan
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan Sharing)
ครั้งที่ ๕ / ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best Practice Service Plan (สาขา RDU)

ชื่อเรื่อง ผลการส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล ในหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายบริการสุขภาพ
โรงพยาบาลหนองคาย จังหวัดหนองคาย

รูปแบบการนำเสนอ ✓ ผลงานทางวิชาการ

ชื่อผู้ส่งผลงาน

นายพิชิต บุตรสิงห์ ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลหนองคาย
จังหวัดหนองคาย เขตสุขภาพที่ ๘

โทรศัพท์ ๐๔๒-๔๓๔๕๖-๖๕ ต่อ ๑๒๓ มือถือ ๐๘๑-๘๗๑๖๖๙๐ โทรสาร ๐๔๒-๔๓๔๕๖๕

E-Mail : Pesatnoy@gmail.com

ปีที่ดำเนินการ : ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ๔๐๙,๓๑๓ ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายด้านยาประมาณ ๑๖๓,๐๐๐ บาท หรือ ประมาณร้อยละ ๔๐ ปัญหาเชื่อดียาจากการใช้ยาปฏิชีวนะที่พำเพ็ญของคนไทย จากข้อมูลสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) พบว่า ปัญหาเชื่อดียาทำให้คนไทยเสียชีวิต ประมาณปีละ ๓๘,๐๐๐ คน คิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยรวมสูงถึง ๔๒,๐๐๐ ล้านบาท หรือประมาณ ร้อยละ ๐.๖ ของดัชนีชี้วัดผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ กระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล จึงกำหนดให้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเพื่อให้เกิดการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ทั้งในระดับโรงพยาบาลและระดับหน่วยบริการปฐมภูมิ เป็น Service Plan สาขาที่ ๑๕ โรงพยาบาลหนองคายจึงได้มีการดำเนินงานรณรงค์ส่งเสริมให้มีการใช้อย่างสมเหตุผลอย่างจริงจังตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และได้ศึกษา ผลของการส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล ในหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายบริการสุขภาพ โรงพยาบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์ ต้องการศึกษเปรียบเทียบ อัตราการใช้ยาปฏิชีวนะใน ๒ กลุ่มโรค คือ โรคติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจช่วงบน (URI) และ โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (Acute Diarrhea) มูลค่าการเบิกยาปฏิชีวนะ, ยาสมุนไพร และ ยาทั้งหมด ของหน่วยบริการที่เบิกยา จากคลังยาโรงพยาบาลหนองคาย ก่อนและหลังการดำเนินงานรณรงค์ส่งเสริมให้มีการใช้อย่างสมเหตุผล ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐ ทั้งหมด ๑๙ หน่วยบริการ เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) สังกัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง ๑๗ แห่ง ศูนย์สุขภาพชุมชน (ศสช.) สังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย ๒ แห่ง วิธีการดำเนินงานโดยดำเนินการตามกลยุทธ์สำคัญ ๖ ประการ “ PLEASE ” ขององค์การอนามัยโลก เพื่อนำไปสู่การเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล เก็บข้อมูลอัตราการใช้ยาปฏิชีวนะ จากข้อมูล ๔๓ แฟ้ม ซึ่งประมวลผลโดย Health Data Center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข ส่วนมูลค่ายาได้จากใบเบิกยาของหน่วยบริการต่าง ๆ ที่เบิกกับคลังยาโรงพยาบาลหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า อัตราการใช้ยาปฏิชีวนะในโรคติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจช่วงบน (URI) ลดลงทุกหน่วยบริการ เฉลี่ย ร้อยละ ๒๒.๐ ลดมากที่สุดที่ ศสช.นาโพธิ์ ร้อยละ ๗๒.๒ อัตราการใช้ยาปฏิชีวนะในโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (Acute Diarrhea) ลดลงทุกหน่วยบริการ เฉลี่ย ร้อยละ ๖๕.๔ ลดมากที่สุดที่ รพ.สต.หินโงม ร้อยละ ๙๕.๙ อัตราการใช้ยาปฏิชีวนะทั้ง ๒ กลุ่มโรค ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ก่อนรณรงค์ ผ่านเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด มีหน่วยบริการเดียวคือ รพ.สต.ท่าจาน คิดเป็น

ร้อยละ ๕.๓ ของหน่วยบริการทั้งหมด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ หลังจากมีการรณรงค์ส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุสมผล มีหน่วยบริการที่ผ่านเกณฑ์ ๑๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๗ ของหน่วยบริการทั้งหมด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๙.๔ มีไม่ผ่านที่เดียวคือ ศสช.เทศบาล มูลค่าการเบิกยาปฏิชีวนะของหน่วยบริการในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ลดลง ๑๗๕,๓๐๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ หน่วยบริการที่มีมูลค่ายาลดลงมากที่สุด คือ รพ.สต.เวียงคุก ลดลง ๒๗,๐๗๑ บาท หรือ ร้อยละ ๘๑.๐ มีเพียง ๒ แห่งที่เพิ่มขึ้นคือ รพ.สต.เมืองหมี่ และ รพ.สต.ค่ายบกหวาน มูลค่าการเบิกยาสมุนไพร ของหน่วยบริการในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้น ๔๔,๕๑๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑ หน่วยบริการที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ รพ.สต.วัดธาตุ เพิ่มขึ้น ๙,๒๗๐ บาท หรือ ร้อยละ ๔๑.๑ ส่วน หน่วยบริการที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ รพ.สต.มีชัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕๑.๕ มูลค่าการเบิกยารวมทั้งหมด ของหน่วยบริการ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ลดลง ๑๔๘,๖๗๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ หน่วยบริการที่มีมูลค่ายาลดลงมากที่สุด คือ รพ.สต.พระธาตุบังพวน ลดลง ๖๘,๑๗๘ บาท หรือ ร้อยละ ๒๗.๗ หน่วยบริการที่มีอัตราการลดมากที่สุดคือ รพ.สต.เมืองหมี่ ลดลง ร้อยละ ๓๐.๐ มี ๘ แห่งที่มีการใช้ยามากขึ้น โดยเพิ่มมากที่สุดคือ ศสช.เทศบาล ร้อยละ ๓๔.๖ สัดส่วนมูลค่ากลุ่มยาปฏิชีวนะ จะมีสัดส่วนที่ลดลงถึงร้อยละ ๗.๕ และกลุ่มยาสมุนไพรมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๑ เปรียบเทียบกับมูลค่ายาทั้งหมดทำให้สัดส่วนของยาสมุนไพรในปี ๒๕๖๐ สูงกว่าสัดส่วนยาปฏิชีวนะ ร้อยละ ๒.๒ ทั้งที่แต่เดิมในปี๒๕๕๙ สัดส่วนของยาสมุนไพรน้อยกว่ายาปฏิชีวนะ ถึงร้อยละ ๖.๔ สรุปผลของการส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุสมผลทำให้มีการใช้ยาปฏิชีวนะลดลง การใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น มูลค่ายาโดยรวมลดลงประมาณร้อยละ ๗ ซึ่งการดำเนินงานให้ได้ผล ผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ผู้ประสานงานต้องกำกับติดตาม ผลการดำเนินงาน และรายงานผู้บริหารทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้คนทำงาน จึงจะทำให้การส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุสมผล ประสบความสำเร็จ และ บรรลุเป้าหมาย ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขต่อไป

๒.ความภาคภูมิใจ

- ผลการดำเนินงาน ASU ดีเด่น ของจังหวัดหนองคาย
- ผลการดำเนินงาน RDU ดีเด่น ของเขตสุขภาพที่ ๘